

RADNI ODNOSI

1. Nije povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava RH ako je osporenu presudu donijelo zakonom ustanovljeno tijelo sudbene vlasti u pravilno i zakonito provedenom postupku.

Iz obrazloženja:

Podnositelj u ustavnoj tužbi ističe da mu je osporen presudom Vrhovnog suda RH povrijeđeno ustavno pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava koji glasi:

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

Ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, Ustavni sud ispituje eventualno postojanje postupovnih povreda u postupcima pred sudovima te na temelju toga, sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji podnositelju osigurava pravično suđenje, odnosno je li tijekom postupka pred nadležnim sudom počinjena povreda takvog značaja da postupak kao jednu cjelinu čini nepravičnim za podnositelja.

U konkretnom slučaju osporenu presudu donijelo je zakonom ustanovljeno tijelo sudbene vlasti unutar svoje nadležnosti u pravilno i zakonito provedenom postupku. Podnositelju je tijekom postupka bilo omogućeno pratiti postupak i sudjelovati u postupku uz odgovarajuću stručnu pomoć.

Pritom je Vrhovni sud Republike Hrvatske, prema ocjeni Ustavnog suda, za svoja činjenična i pravna utvrđenja dao valjane pravne razloge.

Sagledavajući postupak, koji je prethodio ustavnosudskom, kao jedinstvenu cjelinu, Ustavni sud utvrđuje da je postupak vođen na način koji podnositelju osigurava pravično suđenje.

U postupku pokrenutom ustavnom tužbom na temelju odredbe članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst) Ustavni sud, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela povrijeđeno podnositelju ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-1216/2005 od 20.11.2006.

2. Odluku o redovitom poslovno uvjetovanim otkazu ugovora o radu ovlašten je temeljem akata trgovačkog društva donijeti direktor kao član društva s ograničenom odgovornošću.

Iz obrazloženja:

Uprava društva s ograničenom odgovornošću, kao što je tuženik, sastoji se od jednog ili više direktora, kako je to propisano odredbom čl. 422.,

st. 1. Zakona o trgovačkim društvima (dalje u tekstu: ZTD). Stoga su pravilno ocijenili sudovi nižeg stupnja da je direktor tuženika bio ovlašten odrediti organizaciju poslovanja Pravilnikom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka i otkazati tužitelju ugovor o radu. Za poduzimanje tih radnji nije mu bila potrebna, kako to smatra tužitelj, suglasnost člana društva (Grada P.). Članovi društva mogu svojom odlukom opozvati članove uprave (čl. 424., st. 1. ZTD-a), a članovi uprave mogu društvu odgovarati i za štetu (čl. 430. ZTD-a), ali to ne utječe na valjanost pravnih poslova i radnji koje su članovi uprave poduzeli.

Vrhovni sud RH, Rev. 596/05-2 od 6.9.2005.

3. Isključivo dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad može prestati ugovor o radu u smislu odredbe čl. 110., st. 1., toč. 4. Zakona o radu. Pravomoćno rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o priznavanju prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad nije dovoljna osnova.

Iz obrazloženja:

Naime, nije sporno da je tuženik odluku o prestanku ugovora o radu temeljio na odredbi čl. 103., st. 1., toč. 4. Zakona o radu (dalje u tekstu: ZR), sada čl. 110., st. 1., toč. 4. ZR-a (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst), a obrazlažući odluku o prestanku ugovora o radu time da je tužiteljici priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad s danom 27. listopada 2004. i da je rješenje postalo pravomoćno 21. prosinca 2004. S obzirom na takvo obrazloženje pobijane odluke o prestanku radnog odnosa, tuženika valja upozoriti da ugovor o radu, prema odredbi čl. 103., st. 1. ZR-a, prestaje dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad. Opća nesposobnost za rad, u smislu odredbe čl. 34. Zakona o mirovinskom osiguranju (N.N., br. 26/83., 48/83., 5/86., 42/87., 34/89., 40/89., 57/89., 40/90., 9/91., 11/91., 26/93., 96/93. i 44/94.), nije izjednačena s profesionalnom nesposobnošću za rad, niti ima za posljedicu ista prava na osnovi invalidnosti zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Naime, invalid rada, kod kojeg je utvrđena profesionalna nesposobnost za rad, ima pravo na

profesionalnu rehabilitaciju prema preostaloj radnoj sposobnosti za rad na drugome radnome mjestu, dok gubitak sposobnosti za rad – opće nesposobnosti za rad ima za posljedicu stjecanje prava na invalidsku mirovinu u skladu s odredbom čl. 52. Zakona o mirovinskom osiguranju. Prema tome, tužiteljici je ugovor o radu, na temelju odredbe čl. 103., st. 1., toč. 4. ZR-a, mogao prestati isključivo dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad, a ne i dostavom pravomoćnog rješenja o priznavanju prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Naime, u odredbi čl. 192. Zakona o mirovinskom osiguranju izričito je navedeno da «iznimno od odredbe čl. 103., st. 1., toč. 4. ZR-a ugovor o radu ne prestaje dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog profesionalne bolesti za rad», zbog čega je odluka tuženika o prestanku ugovora o radu od 13. siječnja 2005. u izravnoj suprotnosti s odredbom čl. 103., st. 1., toč. 4. ZR-a u vezi sa čl. 192. Zakona o mirovinskom osiguranju. Točno je da, u smislu odredbe čl. 41. Zakona o mirovinskom osiguranju, tužiteljici nije priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju s obzirom da je u vrijeme utvrđenja profesionalne nesposobnosti za rad navršila 50 godina života. Međutim, tuženik je - s obzirom na navedene okolnosti, bio u mogućnosti ponuditi tužiteljici sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova za koje je sposobna ili prilagoditi poslove njezinoj sposobnosti (čl. 77. ZR-a) - bio ovlašten tužiteljici otkazati ugovor o radu isključivo na temelju odredbe čl. 78. ZR-a, uz pretpostavke navedene u citiranoj odredbi i uz pravo na otpremninu u skladu s odredbom čl. 79. ZR-a.

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1964/05-2 od 28.12.2005.

4. Do prestanka ugovora o radu na temelju odredbe čl. 110., st. 1., toč. 3 Zakona o radu može doći samo ako kumulativno budu ispunjene obje pretpostavke: 65 godina života i 20 godina staža osiguranja.

Iz obrazloženja:

Za ocjenu dopuštenosti i zakonitosti odluke o prestanku ugovora o radu nije od nikakvog značaja je li tužitelj na dan 30. prosinca 2004. ispunjavao uvjete za odlazak u mirovinu u skladu

s odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju i je li njegova namjera bila odlazak u mirovinu kada za to bude ispunjavao uvjete, niti je bitno tko je, kada i na koji način upisivao podatke o radnom stažu tužitelja u njegovu radnu knjižicu. Tuženika valja ponovno upozoriti da ugovor o radu može prestati isključivo na jedan od načina predviđenih u odredbi čl. 110. Zakona o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst – dalje u tekstu: ZR), zbog čega činjenica da je tužitelj na dan 30. prosinca 2004. imao navršenih 40 godina staža osiguranja, nije relevantna okolnost za prestanak radnog odnosa iz razloga navedenih u odredbi čl. 110. ZR-a, budući da, prema odredbi čl. 110., st. 1., toč. 3. ZR-a, radniku može prestati radni odnos kada navršši 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, pri čemu je nebitno je li, u konkretnom slučaju tužitelj, nakon prestanka radnog odnosa ostvario pravo na prijevremenu ili na punu

mirovinu prema odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Tuženik ne tvrdi, niti to proizlazi iz provedenih dokaza, da je tuženiku dostavljeno eventualno pravomoćno rješenje o mirovini tužitelja zbog opće nesposobnosti za rad, a budući da očito nije sporno da je tužitelj rođen 18. veljače 1945., to je više nego očigledno da na dan 30. prosinca 2004. nije navršio 65 godina života, bez obzira na duljinu staža osiguranja, jer zakonski razlog prestanka ugovora o radu u smislu čl. 10., st. 1., toč. 3. ZR-a jesu kumulativno ispunjene obje pretpostavke za prestanak ugovora o radu na temelju zakona, dakle 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, pa nema nikakve dvojbe da je odluka tuženika o prestanku ugovora o radu tužitelja s danom 30. prosinca 2004. nedopuštena i u suprotnosti s odredbom čl. 110. ZR-a.

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-1045/06-2 od 10.4.2006.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*